

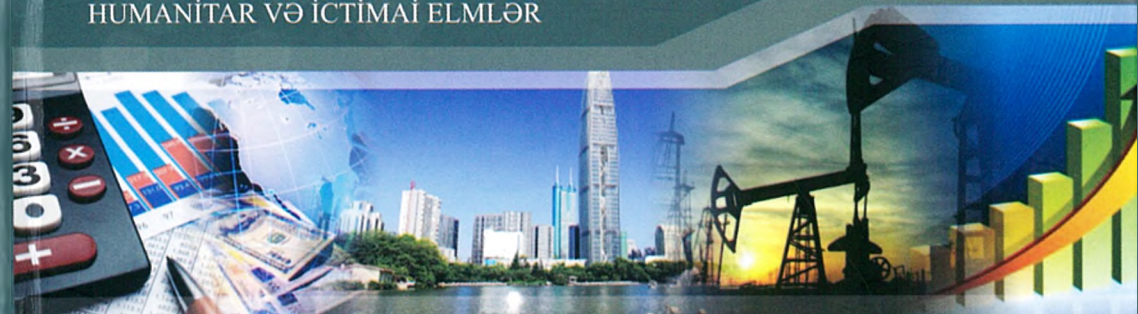
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMİN İNKİŞAFI FONDU

ŞƏFA ƏLİYEV

XÜSUSİ İQTİSADI ZONALARIN TƏTBİQİ PROBLEMLƏRİ

HUMANİTAR VƏ İCTİMAİ ELMLƏR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi
çərçivəsində çap olunmuşdur

ŞƏFA ƏLİYEV

XÜSUSİ İQTİSADİ ZONALARIN TƏTBİQİ PROBLEMLƏRİ

Bakı, Elmin İnkişafı Fondu - 2012

Elmi redaktor:

Əvəz Bayramov

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Elm və informasiya texnologiyaları üzrə prorektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor

Rəyçilər:

Fərman Qasımov

*Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
Elmi İnnovasiyalar Mərkəzinin direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor*

Rasim Həsənov

*Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti yanında İqtisadi Araşdırmalar
Elmi-Tədqiqat institutunun direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor*

Albert Tağıyev

*Sumqayıt Dövlət Universitetinin "Menecment"
kafedrasının dosenti, iqtisad elmləri namizədi*

Ş.T.Əliyev. Xüsusi iqtisadi zonaların tətbiqi problemləri. Bakı: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2012. - 360 s.

Monoqrafiyada xüsusi iqtisadi zonaların tətbiqi problemləri araşdırılmışdır. Bu məqsədlə iqtisadiyyat elmində və dünya iqtisadiyyatı proseslərində xüsusi iqtisadi zonalara dair elmi-nəzəri baxışlar, onların konseptual mahiyyəti, bu kimi zonaların təşkilinin metodoloji cəhətləri, dünya iqtisadiyyatında rolu, milli iqtisadiyyatlarının inkişafında təsiri imkanları verilmişdir.

Monoqrafiya elmi işçilər, xüsusi iqtisadi zonaların yaradılması və fəaliyyəti, tətbiqi ilə məşğul olan mütəxəssislər, həmçinin geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bu tədqiqat işində yer almış elmi nəticələrdən və materiallardan xüsusi iqtisadi zonaların yaradılması və fəaliyyəti üzrə milli konsepsiyasının formalaşmasında, dövlət proqramlarının və bu kimi zonalarla bağlı digər mühüm dövlət qərarlarının hazırlanmasında istifadə oluna bilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi çərçivəsində
çap olunmuşdur: Qrant №EIF-2011-1(3)-82/80/5

EIF-2011-1(3)-82/80/5

ISBN 978-9952-8180-5-5

© Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında

Elmin İnkişafı Fondu

© Əliyev Şəfa Tiflis oğlu

Bu əsər 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyində qeydiyyatdan keçirilmiş və əsərin qeydiyyatı haqqında 6641 nömrəli şəhadətnamə verilmişdir.

MÜNDƏRİCAT

GİRİŞ	5
I FƏSİL. XÜSUSİ İQTİSADİ ZONALARIN NƏZƏRİ-KONSEPTUAL ƏSASLARI	10
1.1. İqtisadiyyat elmində və dünya iqtisadiyyatı proseslərində XİZ-rə dair elmi-nəzəri baxışlar və onların konseptual mahiyyəti	10
1.2. XİZ-in fəaliyyətinin və təşkilinin metodoloji cəhətləri	25
1.3. XİZ-in dünya iqtisadiyyatında rolu.....	45
II FƏSİL. İQTİSADİ İNKİŞAF PROSESLƏRİNDƏ XİZ-in TƏTBİQİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	64
2.1. İqtisadi inkişaf proseslərində XİZ-dən istifadənin səmərəliliyi	64
2.2. XİZ-dən effektivli istifadə edilməsində dünya təcrübəsi	95
2.3. Qloballaşma və iqtisadi transformasiyalar şəraitində XİZ-in tətbiqini şərtləndirən amillər	127
III FƏSİL. İNNOVASIYA İQTİSADİYYATININ GENİŞLƏNDİRİLMƏSİNDƏ XÜSUSİ İQTİSADİ ZONALARIN ƏHƏMİYYƏTİ	142
3.1. XİZ-in innovasiya fəaliyyətinin sürətləndirilməsinə təsiri	142
3.2. Elmi-texniki yeniliklərin işlənməsi və reallaşdırılmasında XİZ amili	152
3.3. İnnovasiya funksiyalarının tətbiqində XİZ-dən istifadənin üstünlükləri	160
IV FƏSİL. AZƏRBAYCANININ DÜNYA İQTİSADİYYATINA İNTEQRASIYASI PROSESLƏRİ	173
4.1. Keçid iqtisadiyyatının sonu və milli iqtisadiyyatın beynəlmilləşməsi proseslərində yeni iqtisadi alətlərdən istifadənin effektivliyi	173
4.2. Azərbaycanın milli iqtisadiyyatının rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsində XİZ-in tətbiqinin zəruriliyi.....	200
4.3. Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatı məkanına inteqrasiyasında XİZ əlavə stimül kimi.....	239

V FƏSİL. AZƏRBAYCANDA XÜSUSİ İQTİSADİ ZONALARIN TƏTBİQİ PROBLEMLƏRİ VƏ PRİORİTET İSTİQAMƏTLƏRİ.....	252
5.1. Azərbaycan XİZ-in yaradılmasının elmi-nəzəri və praktiki aspektləri.....	252
5.2. Azərbaycan XİZ-in təşəkkülü və hüquqi bazanın formalaşması proseslərinin müasir vəziyyəti	272
5.3. Azərbaycan XİZ-in tətbiqinin əsas problemləri və prioritet istiqamətləri	283
NƏTİCƏ	333
İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT.....	339